

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTIALUEEN (HVA) ENSIHOIDON PALVELUTASOPÄÄTÖS ALKAEN 1.1.2024.

1. Toimintaympäristö

Ensihoidon palvelutasopäätös koskee Keski-Suomen Hyvinvointialueen (myöhemmin HVA) alueella tapahtuvaa ja hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevaa ensihoitoa. Tavoiteasettelu on laadittu yhdenmukaiseksi ja hyväksytty yhteistyöalueen ensihoitokeskuksen ohjausryhmässä terveydenhuoltolain 39 § mukaisesti.

Taulukko 1. Alueen perustiedot (Tilastokeskus, väestön ennakkotiedot 2021M12), suluissa vaihteluväli alueen kuntien välillä.

Väkiluku	272 682
josta Jyväskylä	144 477 / 53 %
0–14	15 % (8–25 %)
15–64	61 % (48–66 %)
65–	24 % (19–42 %)
Vanhushuoltosuhte	0,40 (0,29–0,82)
Alueen kokonaispinta-ala (km ²)	19 011
Josta vesi- tai merialueita (km ²)	2 969
Sairastavuusindeksi (2016)	107,7

2. Ensihoitopalvelun järjestäminen ja tuottaminen

HVA järjestää alueensa ensihoitopalvelun omana toimintana Sairaalapalveluiden toimialueen Päivystyksen ja ensihoidon palvelualueen hallinnon alaisena ja sopimusperusteisesti yksityisten palveluntuottajien kanssa. Hyvinvointialueen palvelutuotannon tuottaa Keski-Suomen pelastuslaitos. Tilannekeskustoimintaa tuotetaan yhteistyössä kiireellisten kotiin vietävien palveluiden kanssa. Kaikki ensihoitoyksiköt toimivat valmiusaikanaan välittömässä lähtövalmiudessa.

Ensihoitopalvelun tavoitteena on tuottaa yhdenvertainen palvelu saman alueluokan alueille.

2.1. Ensihoitopalvelun yksiköt, sijainnit, palveluntuottaja ja valmiusaika

Ensihoitopalvelu tuotetaan 24 ensihoitoyksiköllä. Siirtosopimuksella toimii viisi yksikköä, joista yksi ympäri vuorokauden. Yhden hengen siirtoyksiköitä on yksi. Yksikkö toimii myös yhden hengen ensihoitoyksikkönä ensihoitopalvelun tehtävillä. Siirtoyksiköt suorittavat myös ensihoitopalvelun tehtäviä.

Näiden lisäksi kiinteänä osana ensihoitopalvelua tuotetaan tilannekeskuspäivystys, jolle ohjataan D-kiireelliset tehtävät puhelimitse tarkemmin selvitettäväksi. Näistä tehtävistä paikan päällä tehtävää arviota tarvitsevat osoitetaan yhden hengen yksikö(i)lle, ensihoitoyksiköille tai muulle toimijalle, jonka kanssa toimintatavasta on sovittu (kotihoito, kotisairaanhoido, turvapalvelut).

Lisävalmiutta järjestetään tarvearvion mukaan juhlapyhien, tapahtumien ja erityisten ajankohtien (koulujen päättymisen) yhteyteen pidentämällä päiväyksiköiden valmiusaikaa iltaan ja yöhön tai viikonloppuun tai järjestämällä käyttöön varayksiköitä. Lisäksi infektioaikana voidaan varustaa erityisiä infektioyksiköitä, joissa on rajattu hoitovälineistö infektiovaarallisten potilaiden siirtoja varten. Ensihoitopalvelun käyttöön on varattu varayksiköitä, joita voidaan käyttää varsinaisen yksikön vikatilanteissa, vuoronvaihdossa tai lisäresurssina erityisen harkinnan perusteella ja esimerkiksi suuronnettomuustilanteessa.

YKSIKKÖ	TASO	ASEMAPAIKKA	PALVELUNTUOTTAJA	
EKS11	ht	Sairaala Nova	HVA, kenttäjohtoyksikkö	24/7
EKS121	ht	Ristonmaa	HVA	24/7
EKS122	ht	Ristonmaa	HVA	24/7
EKS123	ht	Seppälä	HVA	24/7
EKS124	ht	Vaajakoski	HVA	24/7
EKS125	hyb	Muurame	HVA	24/7
EKS132	pt	Tikkakoski	HVA	9-21/7
EKS221	ht	Äänekoski	HVA	24/7
EKS222	ht	Viitasaari	HVA	24/7
EKS223	ht	Pihtipudas	HVA	24/7
EKS231	pt	Äänekoski	HVA	24/7
EKS234	pt	Viitasaari	HVA	9-21/7
EKS321	ht	Laukaa	HVA	24/7
EKS322	ht	Joutsa	HVA	24/7
EKS323	ht	Hankasalmi	Med Group Ensihoitopalvelu Oy	24/7
EKS324	ht	Konnevesi	Med Group Ensihoitopalvelu Oy	8-20/7
EKS521	ht	Keuruu	HVA	24/7
EKS421	ht	Jämsä	HVA	24/7
EKS422	ht	Jämsä	HVA	24/7
EKS532	pt	Keuruu	HVA	13-21/5
EKS533	pt	Petäjävesi	HVA	8-16/5, 8-20 la-su
EKS621	ht	Saarijärvi	HVA	24/7
EKS622	ht	Kannonkoski	HVA	9-21/7
EKS623	ht	Karstula	HVA	24/7
EKS624	ht	Kinnula	HVA	24/7
Siirtokuljetusyksiköt				
EKS821	hts	Jyväskylä	Med Group Ensihoitopalvelu Oy	24/7
EKS831	pts	Jyväskylä	Med Group Ensihoitopalvelu Oy	9-21/5
EKS832	pts	Jyväskylä	Med Group Ensihoitopalvelu Oy	9-02/7
EKS833	pts	Äänekoski	Ambulanssi.net Ensihoitopalvelu Oy	8-18/7
EKS835	pts	Jämsä	Med Group Ensihoitopalvelu Oy	8-20/5
EKS871	1hts	Jyväskylä	Med Group Ensihoitopalvelu Oy	10-20/7

Kaikki siirtokuljetusyksiköt hoitavat myös ensihoitopalvelun tehtäviä.

Taktisen ensihoidon toiminta järjestetään yhteistyössä Sisä-Suomen poliisin kanssa tähän erityisesti koulutetun henkilöstön toimesta.

Ensivastetoimintaa tuotetaan Auttajaryhmien, pelastuslaitoksen, tapahtumatoimijoiden ja tehdaspalokuntien toimesta. Auttajaryhmät toimivat ryhmän sydäniskurin sijainnin ympäristössä n. 10 kilometrin säteisellä alueella ja saavat hälytyksen vain alueensa A700 (äkkieloton)-tehtäviin. Tehdaspalokuntien toiminta-alue on pääsääntöisesti oma tehdasalue. Tapahtumissa ensiapupäivystystä tekeville yksiköillä voi olla ensivaste- tai ensihoitovalmius. Yksikkö voidaan liittää hätäkeskuksen

järjestelmään, jolloin hätäkeskus voi hälyttää yksikön tapahtuma-alueelta tuleviin ensihoitotehtäviin. Toiminta rajoittuu tapahtuma-aikaan. Pelastuslaitoksen ensivastetoiminta on laajinta, asemoituu paloasemiin ja tapahtuu hälytysohjeen perusteella koko maakunnan alueella. Pelastuslaitoksen ensivastetoiminta voidaan jakaa 24/7-asemien toimintaan ja muuhun toimintaan (kts. Kohta 3)

2.2. Ensihoitopalvelun johtaminen

Ensihoitopalvelun tuottamisen muutoksista palvelutasopäätöksen voimassaoloaikana päättää sairaalapalveluiden vastuualuejohtaja.

3. Ensihoitopalvelun sisältö

Ensihoitopalveluun kuuluu terveydenhuoltolain 40 § ja STM:n Asetus ensihoitopalvelusta (585/2017) 2§ mukaiset tehtävät.

Ensihoitopalveluun sisältyy perustasoinen ensivaste, korotettu ensivaste 24/7 paloasemien yhteydessä, ensihoito perus- ja hoitotasolla sekä ensihoidon kenttäjohtaminen. Yhteistyöalueen ensihoitokeskus järjestää ympärivuorokautisen ensihoitolääkäripäivystyksen. Keski-Suomen pääasiallinen lääkäriyksikkö on FinnHEMS60 Kuopiossa. Lisäksi alueelle voivat vaikuttaa FinnHEMS30 Tampereelta, FinnHEMS40 Seinäjoelta ja FinnHEMS50 Oulusta.

3.1. Korotettu ensivaste

Korotettu ensivaste tarkoittaa päätoimisen 24/7 paloaseman yksikön tuottamaa ensivastetoimintaa, kun mukana tehtävällä on vähintään yksi perustason ensihoitaja. Yksikön lääke- ja varustevalikoima ja näin toimintamahdollisuudet ovat tavanomaista ensivasteyksikkö laajemmat. Yksiköiden toiminta-alue on myös määritetty laajemmaksi.

4. Ensihoitohenkilöstön koulutusvaatimukset

4.1. Ensivasteyksikkö

Ensivasteyksikön henkilöstöstä vähintään kahdella henkilöllä tulee olla ensivastetoimintaan soveltuva koulutus ja kelpoisuus. Korotetun ensivasteen tehtäviin vaaditaan vähintään yhdellä henkilöllä perustason ensihoidon koulutus ja kelpoisuus. Auttajaryhmien koulutus on elvytyskoulutus, jonka kertaus tapahtuu vuosittain. Auttajaryhmäläiset hälytetään vain rajatulle alueelle vain A700-tehtäväluokassa.

4.2. Perustason ensihoidon yksikkö

Perustason ensihoidon yksikön henkilöstöltä edellytetään STM:n Asetuksen ensihoitopalvelusta (585/2017) mukaista kelpoisuutta. *Ainakin toisen henkilön on oltava terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö, jolla on ensihoitoon suuntautuva koulutus. Toisena ensihoitajana voi toimia myös terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö tai pelastaja.*

4.3. Hoitotason ensihoidon yksikkö

Hoitotason ensihoidon yksikön henkilöstöltä edellytetään STM:n Asetuksen ensihoitopalvelusta (585/2017) mukaista kelpoisuutta. *Ainakin toisen on oltava ensihoitaja AMK tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettu laillistettu*

sairaanhoidaja, joka on suorittanut hoitotason ensihoitoon suuntaavan vähintään 30 opintopisteen laajuisen opintokokonaisuuden hyväksyttävässä oppilaitoksessa. Toisena ensihoitajana voi toimia myös terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö tai pelastaja.

4.4. Yhden henkilön muodostama ensihoidon yksikkö

Yksi asetuksen 8 § 3 a) kohdan mukaisen hoitotason kelpoisuuden omaava laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö voi muodostaa asetuksen 8 § 4 kohdan mukaisen ensihoitopalvelun yksikön, jonka tehtäviin kuuluu potilaiden hoidon tarpeen arviointi, välittömän hoidon aloittaminen sekä muiden ensihoitopalvelun yksiköiden tukeminen. Yhden hengen yksikkö voi erityistilanteessa kuljettaa potilaan, kun potilaan tila vastaa siirtokuljetuksissa yhden hengen siirtoyksikön kuljetettavaksi arvioitua potilasta.

4.5. Koulutusvaatimuksista poikkeaminen

Ensihoidon ruuhka- ja erityistilanteissa voidaan ensivasteyksiköiden, perustason ensihoidon yksiköiden ja hoitotason ensihoitoyksiköiden henkilöstön koulutusvaatimuksista tilapäisesti poiketa.

5. Tavoitteet potilaan tavoittamisajasta

Tavoiteasettelu on laadittu yhdenmukaiseksi ja hyväksytty yhteistyöalueen ensihoitokeskuksen ohjausryhmässä terveydenhuoltolain 39 § mukaisesti.

Taulukko 2. Tavoittamisviiveet lasketaan tehtävän vastuun siirtymisestä ensihoitopalvelulle kohteeseen saapumiseen.

Riskiluokat A-B

Alueluokka	Mediaani	90 %
Ydinkeskusta	8 min	12 min
Muu taajama	10 min	25 min
Asuttu maaseutu	20 min	35 min
Riskiluokka (koko maakunta)		90 %
C		30 min
D		120 min

Ensihoidosta vastaava lääkäri, ensihoitokeskuksen hallinto henkilöstö ja kenttäjohtajat johtavat ja valvovat ensihoitopalvelun toteutusta. Raportoinnit HVA:n hallitukselle annetaan STM:n ensihoitoasetuksen mukaisesti vuosittain ja päivityksen ja ensihoidon palvelualueen palvelujohtajalle neljännesvuosittain.

6. Ensihoitopalveluun kuuluvat siirrot

Ensihoitopalveluun kuuluvat Terveydenhuoltolain 40 § mukaan äkillisesti sairastuneen tai vammautuneen potilaan jatkohoitoon liittyvät siirrot silloin, kun potilas tarvitsee siirron aikana vaativaa ja jatkuvaa hoitoa tai seurantaa.

7. Muut ensihoitopalvelun järjestämisen kannalta tarpeelliset asiat

Keski-Suomen HVA:n alueen yksiköitä voidaan käyttää muiden hyvinvointialueiden AB-kiireellisiin tehtäviin ja omalla alueellamme voidaan muiden alueiden yksiköitä käyttää vastaavasti.

Alueiden rajat ylittävissä tehtävissä ja ensihoitopalvelun ruuhka - ja poikkeustilanteissa hyvinvointialueiden ensihoidon kenttäjohtajat sopivat tilannekohtaisista menettelytavoista.

Ensihoitopalvelussa noudatetaan kansallisia (Duodecim: Ensihoito-opas), ensihoitokeskuksen yhteen sovittamia ja/ tai HVA:n hyväksymiä ensihoidon ohjeita. Ensihoitohenkilöstön on osallistuttava ensihoitokeskuksen kulloinkin järjestämiin kertauskoulutuksiin pätevyytensä ylläpitämiseksi.

8. Ensihoidon kehittäminen

Keski-Suomen hyvinvointialueella toteutetaan vuoden 2023 aikana selvitys moniviranomaisyhteistyöstä. Selvityksen kohteena ovat erilaiset ympärivuorokautiset hälytys-, kutsu- ja tehtäväpalvelut. Ensihoidon palvelut ovat osa selvitystä, ja mahdolliset toimenpiteet voivat vaikuttaa palvelutasopäätöksen sisältöön.

Hyvinvointialueen valtuusto antaa syksyllä 2023 vastauksensa valtuustoaloitteeseen, joka koskee ensihoidon järjestämistä ja tuottamista. Mahdolliset muutokset voivat osaltaan vaikuttaa palvelutasopäätöksen sisältöön.

Edellä mainitut kehittämisinterventiot, sekä hyvinvointialueen toteuttamat muut organisoitumiseen, vastuun- tai tehtäväjakoon liittyvät toimenpiteet huomioidaan palvelutasopäätöksen sisällössä. Merkittävät muutokset edellyttävät palvelutasopäätöksen uutta käsittelyä ja hyväksymistä.
